

Urząd Regulacji Energetyki

<https://www.ure.gov.pl/pl/urząd/informacje-ogolne/edukacja-i-komunikacja/publikacje/seria-wydawnicza-bibli/cieplo-ownictwo-stan-tar/1356,24-Uwagi-koncowe.html>
2022-09-27, 08:00

2.4 Uwagi końcowe

Obowiązujący do czasu wejścia w życie Prawa energetycznego administracyjny sposób ustalania cen ciepła oraz stosowanie systemu dotacji (pokrywania różnic między cenami urzędowymi, płaconymi przez użytkowników mieszkań i cenami umownymi, stosowanymi przez przedsiębiorstwa ciepłownicze) nie mobilizowały przedsiębiorstw energetycznych zajmujących się zaopatrzeniem w ciepło do większego zainteresowania analizowaniem kosztów tej działalności, jak też nie wymuszały eliminowania źródeł nadmiernego ich wzrostu. Większość przedsiębiorstw nie prowadziła właściwie uporządkowanej ewidencji księgowej umożliwiającej wyodrębnienie zarówno rodzajów, jak i źródeł powstawania kosztów. Niejednokrotnie poziom cen umownych, stosowanych w rozliczeniach z odbiorcami ciepła (najczęściej jedna cena dla wszystkich odbiorców), nie był powiązany z zakresem usług i poziomem jednostkowych kosztów niezbędnych do prowadzenia danego rodzaju działalności gospodarczej związanej z zaopatrzeniem w ciepło danej grupy odbiorców.

Prawo energetyczne (wraz z rozporządzeniem taryfowym) uporządkowało zasady stanowienia cen dla ciepła, w szczególności nadając znaczenie:

- prawidłowej ewidencji kosztów i przychodów z działalności związanej z zaopatrzeniem w ciepło (z wyodrębnieniem kosztów stałych i zmiennych oraz przychodów dla każdego rodzaju działalności i dla każdej grupy taryfowej),
- takiemu rachunkowi ekonomicznemu przy kształtowaniu i kalkulacji taryfy, który z jednej strony zapewnia pokrycie uzasadnionych kosztów działalności przedsiębiorstwa, a z drugiej strony zapewnia ochronę interesów odbiorców przed nieuzasadnionym poziomem cen.

Radykalna zmiana sposobu ustalania taryf dla ciepła postawiła przedsiębiorstwa energetyczne w nowej sytuacji. Ciepło, poprzednio postrzegane wyłącznie jako dobro publiczne, stało się towarem, którego cena powinna być określona przez przedsiębiorstwo energetyczne na podstawie tylko tych kosztów, których poniesienie jest niezbędne do prowadzenia działalności gospodarczej związanej z zaopatrzeniem w ciepło i wywiązania się z zawartych umów (z innymi przedsiębiorstwami energetycznymi i odbiorcami).

Nowe zasady kalkulacji cen i stawek opłat pozwalają uwzględniać koszty wynikające z planowanych inwestycji (modernizacyjnych, rozwojowych i z zakresu ochrony środowiska), co poprzednio było niemożliwe, ale jednocześnie zmuszają przedsiębiorstwa ciepłownicze do realizacji tylko takich inwestycji, które są ekonomicznie uzasadnione. Na tym tle trzeba podkreślić, że obecnie rozliczenia za ciepło mogą być prowadzone tylko w systemie opomiarowanym (z wyjątkiem lokalnych kotłowni bez układów pomiarowo-rozliczeniowych), a odbiorcy mają w coraz większym stopniu świadomość, że opłaty za ciepło zależą nie tylko od poziomu cen, ale także od wielkości zużycia ciepła. W związku z tym odbiorcy podejmują działania modernizacyjne, których efektem jest bardziej oszczędne i racjonalne

użytkowanie ciepła, co dla sprzedawców ciepła oznacza zmniejszenie zamówionej mocy cieplnej i ilości sprzedanego ciepła i wpływa na wzrost jednostkowych kosztów oraz cen i stawek opłat. Ta nowa sytuacja wymaga od przedsiębiorstw energetycznych przyjęcia odmiennej niż poprzednio strategii działania, ukierunkowanego na obniżkę kosztów, a nie na uzasadnianie poziomu kosztów ponoszonych dotychczas, przy innej (większej) sprzedaży ciepła i zamówionej mocy cieplnej.

Trzyletnie doświadczenia z procesu zatwierdzania taryf dla ciepła przez Prezesa URE wykazują, że kadra zarządzająca niektórych przedsiębiorstw energetycznych zaczęła dostrzegać potrzebę racjonalizacji kosztów oraz zwiększania przychodów nie poprzez maksymalizację cen i stawek opłat, lecz poprzez zdobywanie nowych odbiorców ciepła. Nie jest to jednak zjawisko powszechne. W zdecydowanej większości, nie tylko w pierwszym i drugim, ale również w trzecim roku taryfowania, proces zatwierdzania taryf dla ciepła zaczynał się od uświadamiania przedstawicielom przedsiębiorstw, że ich oczekiwania co do poziomu przychodów są zawyżone, a proponowane ceny i stawki opłat nie są ustalone na podstawie uzasadnionych kosztów.

Prezes URE, zobowiązany Prawem energetycznym do regulacji działalności przedsiębiorstw energetycznych zmierzającej do równoważenia interesów tych przedsiębiorstw i odbiorców ciepła, musiał w zdecydowanej większości przypadków korzystać z kompetencji – nadanych mu nowelizacją Prawa energetycznego – w zakresie weryfikacji kosztów, przyjmowanych przez przedsiębiorstwa energetyczne jako uzasadnione do kalkulacji cen i stawek opłat. Bowiem istota regulacji polega na tym, że Prezes URE – dokonując swego audytu kosztów koncesjonowanego przedsiębiorstwa energetycznego – musi tak zweryfikować przedłożoną przez przedsiębiorstwo propozycję, aby pogodzić interes przedsiębiorstwa i odbiorców ciepła.

Efektom działalności Prezesa URE jest doprowadzenie do sytuacji, w której przedsiębiorstwa energetyczne zaczynają doceniać potrzebę poprawnej ewidencji kosztów stałych i zmiennych oraz przychodów (odpowiednio do zakresu prowadzonej działalności i rodzaju odbiorców), a także kalkulowania zawartych w taryfie cen i stawek opłat na podstawie planowanych uzasadnionych kosztów, przy spełnieniu warunku, że wzrost tych cen i stawek opłat odbywa się w sposób chroniący odbiorców przed drastycznym wzrostem opłat za ciepło. W taki właśnie sposób w 2001 r. opracowano 49 taryf, które zostały zatwierdzone na okres co najmniej 2 lat (stanowiły one ok. 8% łącznej liczby zatwierdzonych taryf). Stosujące je przedsiębiorstwa nie muszą co roku występować o zatwierdzenie nowych cen i stawek opłat. Przedsiębiorstwa te, zgodnie z obowiązującymi przepisami, mogą po upływie 12 miesięcy od zastosowania taryf w rozliczeniach z odbiorcami zmieniać ceny i stawki opłat na podstawie ustalonego przez Prezesa URE współczynnika korekcyjnego „X_r” (określającego projektowaną poprawę efektywności funkcjonowania przedsiębiorstwa i zmianę warunków prowadzenia przez nie działalności gospodarczej w następnym roku stosowania taryfy, w stosunku do roku poprzedniego) i wskaźnika „inflacji” w poprzednim roku kalendarzowym. Natomiast w okresie trzech kwartałów 2002 r. taryf takich zatwierdzono już 79 (ok. 21%), na ogólną liczbę 372 taryf zatwierdzonych do 30 września 2002 r. W okresie tym wpłynęło 750 wniosków o zatwierdzenie taryfy, zmianę taryfy lub

zmianę decyzji zatwierdzającej taryfę, z których 524 uzyskały akceptację, a w 32 przypadkach decyzja Prezesa URE była negatywna. Spośród 372 zatwierdzonych taryf ok. 22% stanowiły taryfy opracowane po raz pierwszy, a pozostałe były opracowane przez przedsiębiorstwa, które posiadały taryfy zatwierdzone przez Prezesa URE w latach ubiegłych. W 332 taryfach określone zostały ceny dotyczące wytwarzania ciepła, a w 314 taryfach – stawki opłat dotyczące przesyłania i dystrybucji ciepła (zarówno wytwarzanego we własnych źródłach, jak i zakupionego od innych przedsiębiorstw). Porównanie cen i stawek opłat określonych dla pierwszego roku stosowania tych taryf z cenami i stawkami opłat ostatnio stosowanymi w rozliczeniach z odbiorcami wskazuje, że wzrost średnioważonej ceny ciepła wyniesie ok. 4,4%, a wzrost średnioważonej stawki opłat za usługi przesyłowe - ok. 6,4%.⁷⁾

Rezultaty działalności regulacyjnej Prezesa URE w 2002 r. będą znane po zakończeniu tego roku. Dziś wiadomo, że w latach 1999-2000 średni wzrost opłat ponoszonych przez odbiorców ciepła był niższy niż średni wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych, a w 2001 r. średnioroczny wzrost tych opłat odpowiadał planowanej inflacji. Sumarycznym efektem działań regulacyjnych w latach 1999-2001 było ograniczenie wzrostu opłat za ciepło do 17,6% w stosunku do wzrostu inflacji w tym okresie o 24,6%.⁸⁾

---

⁷⁾ Średnioważone ceny i stawki opłat określono według zasad opisanych w punkcie 2.3.3.3.

⁸⁾ Średnioroczny wzrost opłat za centralne ogrzewanie i ciepłą wodę oraz średnioroczny wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w latach 1999-2001:

Rok	Średnioroczny wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w %	Średnioroczny wzrost opłat za centralne ogrzewanie i ciepłą wodę w %
1999	7,3	5,5
2000	10,1	4,3
2001	5,5	6,9

Źródło: *Biuletyn statystyczny GUS nr 1/2000, nr 1/2001 i nr 1/2002.*

[[Rozdział2. Ewolucja procesu regulacji cen i stawek opłat w latach 1999-2001](#)] [[Spis treści](#)] [[Rozdział3. Taryfy przedsiębiorstw ciepłowniczych – doświadczenia regionalne](#)]

Data publikacji : 19.08.2005

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

